

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

БЛИЗНЮК СЕРГІЙ ВІТАЛИЙОВИЧ

УДК 342.9 (477)

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

**Автореферат дисертації
на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук**

Кропивницький – 2025

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Науково-дослідному інституті публічного права

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, доцент
Боровик Андрій Володимирович
Науково-дослідний інститут публічного права,
віце-президент

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор,
заслужений працівник освіти України
Дубинський Олег Юрійович
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова,
проректор з науково-педагогічної роботи,
економічних, юридичних та соціальних питань

кандидат юридичних наук
Переверзєв Дмитро Миколайович
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка,
старший викладач кафедри права
та правоохоронної діяльності

Захист відбудеться 02 травня 2025 року о 14.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 23.053.05 Центральноукраїнського державного університету імені В. Винниченка за адресою: 25006, м. Кропивницький, вул. Шевченка, 1

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Центральноукраїнського державного університету імені В. Винниченка за адресою: 25006, м. Кропивницький, вул. Шевченка, 1

Автореферат розісланий 01 квітня 2025 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Олена СОКУРЕНКО

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Завдяки розвитку технологій у сучасних умовах цифрова трансформація стала важливою складовою реформування публічного управління, адже вона передбачає перехід від традиційних паперових і бюрократичних моделей організації діяльності публічної влади до відкритих, прозорих, орієнтованих на результат систем державного управління. Крім того, активне впровадження цифрових технологій у сферу публічного управління сприяє оптимізації внутрішньоуправлінських процесів в органах державної влади, дозволяє зменшувати витрати ресурсів, мінімізувати ризики людського фактору та підвищувати оперативність реагування на запити суспільства. Важливим також є соціальний ефект від цифровізації в досліджуваній сфері, оскільки вона відкриває можливості для розвитку інклюзивного врядування, розширення участі громадян у процесах ухвалення рішень, застосування інноваційних механізмів електронної демократії.

Водночас ефективність здійснення цифрової трансформації безпосередньо залежить від того, наскільки ефективно, якісно та послідовно побудовано адміністративно-правові механізми здійснення цієї діяльності. Саме за допомогою останнього можливо забезпечити правову упорядкованість, організованість та ефективність процесів переходу державних органів до цифрової форми роботи.

Зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями. Окремі проблемні аспекти, пов'язані зі здійсненням цифрової трансформації в Україні, у своїх наукових працях розглядали: В. М. Брижко, Ю. П. Варжакова, С. А. Віротченко, Г. М. Дергачова, М. В. Засуха, В. М. Кириченко, Я. О. Колешня, Г. О. Кубрак, А. А. Лиманюк, А. М. Любич, В. Б. Марченко, Г. В. Назарова, Ю. О. Нікітін, С. М. Петько, І. В. Струтинська, М. Г. Хаустова, О. І. Хлебінська, І. А. Чиков, І. М. Шопіна та багато інших. Проте, попри значні теоретичні здобутки, у науковій літературі недостатньо опрацьованим залишається питання дослідження саме адміністративно-правового механізму цифрової трансформації публічного адміністрування.

Таким чином, наявність низки прогалин і недоліків правового й організаційного характеру, пов'язаних зі здійсненням цифрової трансформації публічного адміністрування, а також відсутність комплексних монографічних досліджень, присвячених характеристиці адміністративно-правового механізму цифрової трансформації публічного адміністрування, обумовлюють актуальність і своєчасність представленого дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Роботу виконано відповідно до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від

5 серпня 2020 р. № 695; Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року та операційного плану заходів з її реалізації у 2025–2027 роках, схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2024 р. № 1351-р; Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери, затвердженій розпорядженням Кабінету Міністрів України, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1353-р. Дисертацію підготовлено в межах реалізації плану науково-дослідної роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0120U105390).

Мета та завдання дослідження. *Мета* дисертаційного дослідження полягає в тому, щоб на основі аналізу наукових поглядів учених, норм чинного законодавства та правозастосовної практики його реалізації з'ясувати сутність, зміст та особливості адміністративно-правового механізму цифрової трансформації публічного адміністрування, на основі чого надати науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення адміністративного законодавства, норми якого регулюють суспільні відносини в досліджуваній сфері суспільного життя.

Досягнення поставленої мети зумовлює потребу у вирішенні таких *завдань*:

- визначити поняття державної політики у сфері цифрової трансформації як об'єкта адміністративно-правового дослідження;
- окреслити напрями провадження державної політики у сфері цифрової трансформації;
- виокремити мету, завдання та принципи цифрової трансформації публічного адміністрування;
- схарактеризувати нормативно-правові акти, які регулюють питання впровадження цифрової трансформації в публічне адміністрування;
- удосконалити поняття адміністративно-правового механізму цифрової трансформації публічного адміністрування поняття та розкрити його елементи;
- проаналізувати адміністративно-правовий статус Міністерства цифрової трансформації;
- встановити адміністративні інструменти цифрової трансформації публічного адміністрування;
- розкрити окремі питання правового захисту інформації у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра в публічному адмініструванні;
- опрацювати основні напрями подальшого впровадження адміністративно-правового регулювання цифрової трансформації публічного адміністрування з урахуванням кращих міжнародних стандартів і практик.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають у процесі реалізації заходів цифрової трансформації публічного адміністрування.

Предмет дослідження – адміністративно-правовий механізм цифрової трансформації публічного адміністрування.

Методи дисертаційного дослідження. Методологічну основу дисертаційної роботи становлять як загальні, так і спеціальні методи наукового пізнання. Так, за допомогою логіко-семантичного методу вдалося визначити поняття державної політики у сфері цифрової трансформації як об'єкта адміністративно-правового дослідження (підрозділ 1.1), а також удосконалити поняття та розкрити елементи адміністративно-правового механізму цифрової трансформації публічного адміністрування (підрозділ 2.1). Структурно-логічний і системно-функціональний методи застосовано з метою характеристики напрямів упровадження державної політики у сфері цифрової трансформації (підрозділ 1.2), узагальнення мети, завдань і принципів цифрової трансформації публічного адміністрування (підрозділ 1.3), а також окреслення адміністративних інструментів цифрової трансформації публічного адміністрування (підрозділ 2.3). Для того, щоб виділити нормативно-правові акти, які регулюють питання впровадження цифрової трансформації в публічне адміністрування (підрозділ 1.4), та схарактеризувати адміністративно-правовий статус Міністерства цифрової трансформації (підрозділ 2.2), використано аналітичний метод і метод документального аналізу. Методи моделювання та прогнозування уможливили висвітлення окремих питань правового захисту інформації у сферах електронних комунікацій і радіочастотного спектра в публічному адмініструванні (підрозділ 3.1), опрацювання основних напрямів подальшого впровадження адміністративно-правового регулювання цифрової трансформації публічного адміністрування з урахуванням кращих міжнародних стандартів і практик (підрозділ 3.2). У процесі підготовки наукового дослідження було використано низку інших методів, що дало змогу досягти кінцевої мети дисертаційної роботи.

Нормативно-правовим підґрунтям дослідження є Конституція України, ратифіковані у встановленому законом порядку міжнародні договори й угоди, а також низка законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів, положення яких спрямовані на регулювання правовідносин, що виникають у сфері цифрової трансформації публічного адміністрування.

Науково-теоретичне підґрунтя становлять праці фахівців з галузі адміністративного, конституційного, кримінального права тощо. Також використано напрацювання фахівців з інших галузевих дисциплін, зокрема теорії управління, теорії держави і права, філософії, психології, соціології тощо.

Інформаційною та емпіричною основою дослідження слугували науково-періодичні видання, статистичні та довідкові матеріали.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертаційна робота є однією з перших спроб комплексно, на монографічному рівні, з'ясувати сутність і розкрити особливості адміністративно-правового механізму цифрової трансформації публічного адміністрування, на основі чого надати науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення адміністративного законодавства, норми якого регулюють суспільні відносини в досліджуваній сфері суспільного життя.

У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень і висновків, основні з них такі:

вперше:

- запропоновано авторське визначення поняття адміністративно-правового механізму цифрової трансформації публічного адміністрування, до ключових ознак якого віднесено такі: по-перше, особлива сфера функціонування такого механізму, яка передбачає використання спеціального набору інструментів і засобів; по-друге, наявність чіткого вектора функціонування; по-третє, гнучкість й адаптивність до сучасних умов і викликів, а також сфери, на яку заходи цифрової трансформації спрямовані; по-четверте, інноваційність; по-п'яте, наявність чіткого кола суб'єктів, які забезпечують функціонування досліджуваного механізму;

- систематизовано функції Міністерства цифрової трансформації у сфері цифрової трансформації публічного адміністрування, які поділено на правотворчу, організаційно-управлінську, освітню, захисну, інформаційно-аналітичну, просвітницьку, координаційну та науково-методичну функції;

- запропоновано врегулювати умови та межі застосування суб'єктами публічної влади штучного інтелекту, адже, з одного боку, широке впровадження та використання його інструментів надає надзвичайно просторі можливості для оптимізації та підвищення ефективності публічного адміністрування, а з іншого – бездумне та безконтрольне використання технології, яка вже хоча й досягла надзвичайного розвитку, проте все ще перебуває на етапі становлення, створює суттєві загрози як функціонального, так і безпекового характеру;

удосконалено:

- обґрунтування наукової думки про те, що цифровий розвиток інноваційної діяльності є одним з ключових напрямів реалізації державної політики у сфері цифрової трансформації, оскільки він визначає потенціал країни до технологічного оновлення, підвищення продуктивності та створення умов для сталого зростання, а отже, цифровізація дозволяє не лише пришвидшити науково-технічний прогрес, а й зробити його доступнішим, гнучкішим та ефективнішим;

- науковий підхід щодо узагальнення переліку ключових інструментів цифрової трансформації публічного адміністрування, до яких віднесено нормативно-правовий акт, адміністративний акт, адміністративний договір, планування та фактичні дії;

– теоретичний підхід щодо узагальнення переліку принципів, які притаманні цифровій трансформації публічного адміністрування, до яких віднесено: принцип інформаційної безпеки; принцип людиноцентризму; принцип захисту персональних даних; принцип законності й правомірності трансформації; принцип сертифікованості та допустимості цифрових технологій і рішень; принцип інклюзивності;

дістало подальшого розвитку:

– твердження про те, що цифрова трансформація є багатовекторним процесом, який передбачає формування культури тотального використання суспільством цифрових технологій, а також імплементацію та забезпечення активного й ефективного їх використання в різних сферах суспільного життя, зокрема підприємстві, освіті, публічному адмініструванні тощо. У межах останньої цифрова трансформація набуває особливої форми та значення, адже слугує своєрідним важелем для переосмислення старих і створення нових моделей діяльності органів державної влади й місцевого самоврядування в процесі виконання ними своїх повноважень;

– теза про те, що в системі правових засад упровадження цифрової трансформації в публічне адміністрування чільне місце посідають норми адміністративного права, що зумовлено низкою чинників. По-перше, ці норми мають публічно-владний характер суспільних відносин, що виникають у досліджуваній сфері суспільного життя; по-друге, норми цієї галузі права визначають ключові аспекти здійснення державної політики в досліджуваній сфері суспільного життя; по-третє, вказані норми закріплюють правовий статус суб'єктів, що відповідають за безпосереднє впровадження заходів цифрової трансформації в життя; по-четверте, вони встановлюють ключові нормативні, організаційні, економічні тощо, засади здійснення взаємодії в досліджуваній сфері суспільного життя;

– узагальнення переліку ключових елементів правового захисту інформації у сферах електронних комунікацій і радіочастотного спектра в публічному адмініструванні, на основі чого зазначено, що вказане питання потребує більшої уваги з боку законодавця, що не лише забезпечить ефективний захист, а й стане передумовою для підвищення рівня довіри громадян до цифрових технологій, а отже, сприятиме пришвидшенню цифрової трансформації в Україні.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що викладені в дисертації висновки та пропозиції або вже використовуються, або ж можуть бути використані в:

– *науково-дослідній сфері* – як підґрунтя для проведення подальших теоретичних досліджень, присвячених теоретичним і практичним проблемам функціонування адміністративно-правового механізму цифрової трансформації публічного адміністрування (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *правотворчій сфері* – у процесі розроблення нових та вдосконалення діючих законодавчих і підзаконних актів, норми яких спрямовані на

регулювання адміністративно-правового механізму цифрової трансформації публічного адміністрування;

– *правозастосовній сфері* – з метою підвищення ефективності роботи суб'єктів, що уповноважені реалізовувати заходи цифрової трансформації публічного адміністрування;

– *освітньому процесі* – під час підготовки навчально-методичних і лекційних матеріалів, підручників та навчальних посібників з дисциплін «Адміністративне право», «Національна безпека» тощо (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права).

Апробація матеріалів дисертації. Підсумки розроблення проблематики та відповідні висновки оприлюднено на міжнародних науково-практичних конференціях: «Виклики сучасності та наукові підходи до їх вирішення» (м. Київ, 12–13 серпня 2020 р.); «Проблемні питання юридичної науки в контексті реформування правової системи України» (м. Київ, 19–20 жовтня 2022 р.), «Науково-практичні засади розвитку юридичної науки на сучасному етапі державотворення» (м. Київ, 15–16 лютого 2023 р.).

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які містять дев'ять підрозділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 205 сторінок. Список використаних джерел містить 211 найменувань і розміщений на 24 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано вибір теми дисертаційного дослідження, її зв'язок з науковими програмами, темами, планами, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, його мету й задачі, розкрито наукову новизну отриманих результатів, теоретичне та практичне значення роботи, надано відомості про апробацію результатів дослідження, структуру й обсяг дисертації.

Розділ 1 «Загальна характеристика цифрової трансформації публічного адміністрування» складається з чотирьох підрозділів.

У підрозділі 1.1 «*Поняття державної політики у сфері цифрової трансформації як об'єкт адміністративно-правового дослідження*» акцентовано на тому, що державну політику у сфері цифрової трансформації на сьогодні визнано однією з найважливіших частин стратегії розвитку України на майбутні роки. Вона забезпечена розгалуженою нормативно-правовою базою, положення якої виконуються спеціально створеними органами влади.

Розкрито загальнотеоретичні підходи до визначення понять «політика» та «державна політика», на основі чого аргументовано, що в найбільш загальному значенні державна політика – це визначений положеннями чинного законодавства організований, систематизований

напрям діяльності органів державної влади всіх рівнів, спрямований на розв'язання окремих проблем держави та підвищення національного добробуту, ефективність якого підкріплена інструментами державно-владного примусу.

Аргументовано, що цифрова трансформація є багатовекторним процесом, який передбачає формування культури тотального використання суспільством цифрових технологій, а також імплементацію та забезпечення активного й ефективного їх застосування в різних сферах суспільного життя, зокрема: підприємстві, освіті, публічному адмініструванні тощо. У межах останньої цифрова трансформація набуває особливої форми та значення, адже слугує своєрідним важелем для переосмислення старих і створення нових моделей діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування в процесі виконання ними своїх повноважень. Цифрова трансформація пронизує практично всю систему суспільних відносин і спрямована на вдосконалення процесу їх перебігу за допомогою використання цифрових рішень.

На підставі узагальнення змісту наведених вище категорій сформульовано авторське визначення поняття державної політики у сфері цифрової трансформації як об'єкта адміністративно-правового дослідження.

У підрозділі 1.2 «*Напрями впровадження державної політики у сфері цифрової трансформації*» зазначено, що державна політика у сфері цифрової трансформації реалізується за багатьма напрямами, що підтверджує її багатоаспектність і значущість.

Приділено увагу такому важливому напрямку провадження державної політики у сфері цифрової трансформації, як е-урядування. Останнє передбачає використання цифрових технологій для підвищення ефективності, прозорості й доступності державних послуг, а також залучення громадян до процесів прийняття рішень.

Зауважено, що цифрова трансформація економіки в Україні має надзвичайно важливе значення, оскільки відкриває нові можливості для зростання, запровадження інновацій і підвищення конкурентоспроможності країни на світовому ринку. У сучасному світі, де інформаційні технології стають рушієм економічного розвитку, цифрова інтеграція в усі сфери економіки дозволяє не лише оптимізувати бізнес-процеси, а й забезпечити більш ефективну взаємодію між державою, бізнесом і громадянами.

Виокремлено такий самостійний напрям провадження державної політики у сфері цифрової трансформації, як приведення української системи до стандартів ЄС, що відкриває доступ до новітніх технологій, інвестицій та європейських цифрових сервісів. Наголошено, що цей процес також сприяє підвищенню якості послуг зв'язку, захисту прав споживачів та забезпеченню цифрової безпеки. Водночас інтеграція вимагає імплементації європейського законодавства у сфері телекомунікацій, що

підвищує рівень прозорості, ефективності управління і відповідальності державних органів.

Встановлено, що цифровий розвиток інноваційної діяльності є одним із ключових напрямів реалізації державної політики у сфері цифрової трансформації, оскільки він визначає потенціал країни до технологічного оновлення, підвищення продуктивності та створення умов для сталого зростання. Цифровізація дозволяє не лише пришвидшити науково-технічний прогрес, а й зробити його доступнішим, гнучкішим та ефективнішим. На рівні державної політики цифровий розвиток інновацій передбачає створення цифрової інфраструктури для наукових досліджень, впровадження платформ для співпраці між науковими установами, бізнесом і державою, а також розвиток інструментів цифрового фінансування стартапів та дослідницьких проєктів.

У підрозділі 1.3 *«Мета, завдання та принципи цифрової трансформації публічного адміністрування»* розкрито теоретичні підходи щодо з'ясування сутності поняття «принцип», на основі чого встановлено, що принципи – це фундамент правової матерії, побудований суспільством протягом усієї історії розвитку та заснований на досвіді та людських цінностях. Вони мають ідейну основу, яка зумовлює гнучкість категорії, через що зміст одного й того самого принципу цілком можливо використати в контексті різних юридичних об'єктів. Причому гнучкими останні є лише в питанні використання, натомість їхня внутрішня сутність, закладені в них базисні вимоги є незмінюваними. Запропоновано авторське визначення поняття «принципи цифрової трансформації публічного адміністрування». Виокремлено та схарактеризовано такі ключові принципи: принцип інформаційної безпеки; принцип людиноцентризму; принцип захисту персональних даних; принцип законності та правомірності трансформації; принцип сертифікованості й допустимості цифрових технологій і рішень; принцип інклюзивності.

З'ясовано, що мета цифрової трансформації публічного адміністрування полягає в тому, щоб удосконалити процес функціонування суб'єктів сектору публічного адміністрування за рахунок імплементації в їх діяльність цифрових технологій та інноваційних цифрових рішень, які підвищують оперативність, ефективність і результативність виконання публічних повноважень. Відповідно до окресленої мети окреслено ключові завдання цифрової трансформації публічного адміністрування.

У підрозділі 1.4 *«Нормативно-правові акти, які регулюють питання впровадження цифрової трансформації в публічне адміністрування»* наголошено на тому, що нормативно-правові акти, які регулюють питання впровадження цифрової трансформації в публічне адміністрування, – це прийняті у встановленому законом порядку нормативні документи різної юридичної сили, які містять однорідні норми, що спрямовані на регулювання та впорядкування суспільних відносин у досліджуваній сфері суспільного життя.

Виокремлено нормативно-правові акти, які регулюють питання впровадження цифрової трансформації в публічне адміністрування з огляду на їх юридичну силу. Зазначені акти розглянуто в такій послідовності: Конституція України; міжнародні договори й угоди; законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти.

На основі проведеного аналізу констатовано, що в системі правових засад впровадження цифрової трансформації в публічне адміністрування ключове місце посідають норми адміністративного права, що обумовлено: по-перше, публічно-владним характером суспільних відносин, які виникають у досліджуваній сфері суспільного життя; по-друге, норми цієї галузі права визначають ключові аспекти здійснення державної політики в досліджуваній сфері суспільного життя; по-третє, закріплюють правовий статус суб'єктів, що відповідають за безпосереднє впровадження заходів цифрової трансформації в життя; по-четверте, встановлюють ключові нормативні, організаційні, економічні засади здійснення взаємодії в досліджуваній сфері суспільного життя.

Обґрунтовано положення про те, що значна кількість як законодавчого, так і підзаконного нормативно-правового матеріалу суттєво ускладнює регулювання впровадження цифрової трансформації в публічне адміністрування, оскільки: по-перше, призводить до дублювання повноважень окремих органів державної влади, а також розподілу їх ролей у відповідних процесах; по-друге, ускладнює правозастосовну практику та правотворчу діяльність; по-третє, перешкоджає проведенню ефективної інформаційної політики, адже деякі аспекти процесу цифрової трансформації стають незрозумілими для звичайних громадян, що знижує рівень правової свідомості та правової культури; по-четверте, зазначене вище гальмує процеси цифрової трансформації.

Розділ 2 «Реалізація адміністративно-правового механізму цифрової трансформації публічного адміністрування» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 «Поняття та елементи адміністративно-правового механізму цифрової трансформації публічного адміністрування» наголошено, що цифрова трансформація публічного адміністрування є складним і багатоаспектним процесом, реалізація якого потребує належного й ефективного функціонування відповідного адміністративно-правового механізму.

Розкрито загальнотеоретичні підходи до визначення понять «правовий механізм» та «адміністративно-правовий механізм», на основі чого запропоновано авторське визначення адміністративно-правового механізму цифрової трансформації публічного адміністрування, до характерних ознак якого віднесено: по-перше, особливу сферу функціонування такого механізму, яка передбачає використання спеціального набору інструментів і засобів; по-друге, наявність чіткого вектора функціонування; по-третє, гнучкість та адаптивність до сучасних умов та викликів, а також сфери, на

яку заходи цифрової трансформації спрямовані; по-четверте, інноваційність; по-п'яте, наявність чіткого кола суб'єктів, які забезпечують функціонування досліджуваного механізму.

Встановлено, що розкривати сутність досліджуваного механізму найбільш доцільно крізь призму його елементів, до яких належать: адміністративно-правові норми; адміністративні правовідносини; юридичні факти; суб'єкти реалізації заходів цифрової трансформації; реалізація норм права; адміністративні процедури. Зауважено, що саме окреслені елементи найбільш змістовно та повно характеризують сутність адміністративно-правового механізму цифрової трансформації публічного адміністрування, а отже, важливим завданням законодавця є створити всі необхідні умови для того, щоб забезпечити належне функціонування кожного елемента, а також їх у комплексі загалом.

У підрозділі 2.2. *«Адміністративно-правовий статус Міністерства цифрової трансформації»* доведено, що адміністративно-правовим статусом Міністерства цифрової трансформації слід розуміти сукупність визначених нормами чинного законодавства елементів, які в сукупності: по-перше, характеризують практичне призначення та вектори діяльності Мінцифри в контексті здійснення цифрової трансформації; по-друге, визначають місце цього міністерства в системі органів державної влади, які відповідають за формування та реалізацію державної політики в цій сфері, а також реалізацію практичних заходів; по-третє, встановлюють порядок взаємодії з іншими органами влади тощо.

Зазначено, що розглядати адміністративно-правовий статус Мінцифри доцільно крізь призму його елементів, до яких зараховано: 1) завдання та функції; 2) повноваження (сукупність прав та обов'язків); 3) організаційно-штатну структуру. Надано змістову характеристику кожному з виокремлених елементів.

Сформульовано висновок про те, що Мінцифри об'єднало в собі всі найбільш важливі повноваження, які дозволили йому централізувати державну політику у сфері цифрової трансформації, що дає змогу уникати дублювання функцій між органами державної влади різних рівнів, а також іншими державними й недержавними інституціями, що пришвидшує розроблення та ухвалення рішень, які є необхідними для досягнення кінцевої мети у відповідній сфері суспільного життя.

У підрозділі 2.3 *«Адміністративні інструменти цифрової трансформації публічного адміністрування»* наголошено, що наразі існує досить багато науково-дослідницьких позицій щодо визначення поняття адміністративних інструментів або інструментів публічного адміністрування. Однак більшість позицій зводяться або до ототожнення інструменту із формою публічного адміністрування, або до тлумачення цього інструменту як категорії, у межах якої поєднуються форми та методи зазначеного адміністрування. Причому більш доречним і змістовним є саме другий підхід, адже адміністративний інструмент не можна зводити лише

до зовнішнього вияву певних однорідних дій (рішень, заходів) суб'єктів публічної адміністрації, вони (ці інструменти) мають певний спосіб існування та реалізації, певний алгоритм здійснення (втілення) їх призначення. На основі зазначеного вище запропоновано авторське визначення адміністративних інструментів цифрової трансформації публічного адміністрування.

Визначено перелік вказаних адміністративних інструментів, а саме: 1) нормативно-правовий акт, який є одним з базових і найбільш важливих інструментів публічного управління; 2) адміністративний договір, який як інструмент цифрової трансформації публічного адміністрування цінний передусім тим, що дає змогу суб'єктам публічної влади взаємодіяти як між собою, так і з представниками приватного сектору, налагоджувати відповідні партнерські взаємовідносини, тобто засновані не на владі й підпорядкуванні, суворій субординації, а на паритетних засадах, що дозволяє обмінюватися один з одним відповідними ресурсами (зокрема інформацією та технологіями) на взаємовигідних умовах на підставі взаємних домовленостей і погоджень; 3) планування, що слугує засобом формулювання та фіксації намірів і прагнень суб'єктів реалізації цієї трансформації в частині здійснення відповідних змін і перетворень, удосконалень і поліпшень; 4) адміністративний акт як інструмент цифрової трансформації публічного адміністрування, тобто владне рішення уповноваженого суб'єкта публічної влади, спрямоване на вирішення конкретної справи адміністративного характеру; 5) фактичні дії.

Акцентовано увагу на тому, що якість зазначеної трансформації визначається не лише набором зазначених адміністративних інструментів, а й ефективністю та доцільністю їх поєднання і застосування відповідними суб'єктами публічної влади. Передумовою ефективності досліджуваних інструментів визнано їх реалізацію на засадах законності й науковості, з максимальним рівнем професіоналізму, відповідальності та сумлінності.

Розділ 3 «Перспективні тенденції впровадження цифрової трансформації в публічне адміністрування» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1 «Окремі питання правового захисту інформації у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра в публічному адмініструванні» зазначено, що захист інформації у сферах електронних комунікацій і радіочастотного спектра в публічному адмініструванні становить комплекс правових, організаційних і технічних заходів, спрямованих на забезпечення безпеки даних, що передаються або зберігаються за допомогою цих електронних засобів.

Висвітлено теоретичні підходи до визначення поняття «правовий захист», на основі чого сформовано авторське визначення правового захисту інформації у сферах електронних комунікацій і радіочастотного спектра в публічному адмініструванні.

Правовий захист визнано багатокомпонентним явищем, що містить низку елементів, а саме: 1) наявність системи нормативно-правового регулювання суспільних відносин у досліджуваній сфері суспільного життя; 2) кібербезпека державних систем, що охоплює встановлення стандартів безпеки для інформаційно-комунікаційних систем, обов'язкову сертифікацію критичної інфраструктури, створення спеціалізованих органів реагування на кіберінциденти, а також визначення юридичної відповідальності за порушення кібербезпеки; 3) захист персональних даних, що передбачає чітке регулювання порядку збору, обробки, зберігання, передачі та знищення персональних даних, що здійснюється через електронні комунікаційні системи або з використанням радіочастотного спектра; 4) ліцензування і контроль за використанням радіочастотного спектра; 5) визначення механізмів юридичної відповідальності, яка слугує механізмом примусового забезпечення дотримання встановлених норм і правил у сфері обігу інформації та користування комунікаційними ресурсами.

Узагальнено положення, згідно з яким на сьогодні питання правового захисту інформації у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра в публічному адмініструванні потребує більшої уваги з боку законодавця, що не лише забезпечить ефективний захист, а й стане передумовою підвищення рівня довіри громадян до цифрових технологій, а отже, сприятиме пришвидшенню цифрової трансформації в Україні.

У підрозділі 3.2 «Основні напрями подальшого впровадження адміністративно-правового регулювання цифрової трансформації публічного адміністрування з урахуванням кращих міжнародних стандартів і практик» на підставі вивчення дослідницьких позицій встановлено, що цифровізація на сучасному етапі розвитку українського суспільства є невідворотним і необхідним явищем, яке суттєво впливає на всі основні сфери життєдіяльності, передусім на публічне адміністрування. Однак механізм впровадження і реалізації цифрових технологій та інструментів в Україні не позбавлений певних проблемних аспектів, які перешкоджають ефективній трансформації публічного адміністрування, зокрема відповідно до провідних європейських стандартів і практик. Наголошено, що така ситуація передбачає вжиття відповідних заходів, зокрема визначення перспективних напрямів подальшого впровадження та поліпшення адміністративно-правового регулювання цифрової трансформації публічного адміністрування.

Пріоритетним напрямом покращення адміністративно-правового регулювання досліджуваної сфери названо необхідність сформулювати чіткі концептуальні засади цифрової трансформації публічного адміністрування. Ідеться про конкретизацію та офіційне оформлення ключових ідей, принципів і пріоритетів цифрової трансформації зазначеного адміністрування; визначення найбільш важливих завдань та очікуваних результатів трансформації. Ця концепція має стати

концентрованим виразом прагнень і намірів публічної влади в частині цифровізації управління.

Обґрунтовано необхідність урегулювання умов і меж застосування суб'єктами публічної влади штучного інтелекту (ШІ). З одного боку, активне впровадження та використання інструментів ШІ надає широкі можливості для оптимізації й підвищення ефективності публічного адміністрування, а з іншого – легковажне та безконтрольне використання технології, яка вже хоча і досягла надзвичайного розвитку, проте все ще перебуває на етапі становлення, створює суттєві загрози як функціонального, так і безпекового характеру, адже надійність і стабільність програмного забезпечення, яке використовує ШІ, ще потребує більш ретельної перевірки.

Наголошено, що на сьогодні необхідно створити умови та гарантії подолання можливих виявів цифрової нерівності, що виникатимуть під час впровадження заходів цифрової трансформації. Процес цифровізації не має бути знеособленим, тобто зорієнтованим виключно на втілення комп'ютерних і цифрових технологій, адже його мета – не демонстрація прогресу, а спрямування досягнень останнього на покращення якості відповідних аспектів суспільного життя. З огляду на це, держава має сприяти рівномірному розподілу цифрових благ, забезпечувати набуття цифрової освіченості й цифрових можливостей як суб'єктами публічного адміністрування, так і тими, щодо кого реалізуються заходи зазначеного адміністрування. Запропоновано звернути увагу на обов'язок держави належним чином забезпечити, зокрема законодавчими гарантіями, інклюзивність публічних послуг у цифровому просторі.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, яке полягає в тому, щоб з'ясувати сутність і розкрити особливості адміністративно-правового механізму цифрової трансформації публічного адміністрування, на основі чого надати науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення адміністративного законодавства, норми якого регулюють суспільні відносини в досліджуваній сфері суспільного життя. У результаті дослідження сформульовано низку нових наукових висновків, основні з них такі:

1. З'ясовано, що державна політика у сфері цифрової трансформації становить організований, систематизований і визначений нормами чинного законодавства напрям (вектор) діяльності органів державної влади всіх рівнів (в особі їх посадових осіб) щодо забезпечення реалізації заходів цифрової трансформації, яка полягає у формуванні культури й тотальній імплементації цифрових технологій і рішень у всі можливі сфери

суспільно-правових відносин, зокрема шляхом використання державного примусу.

2. Аргументовано положення про те, що широке коло напрямів провадження державної політики у сфері цифрової трансформації є яскравим свідченням прагнення українського законодавця до подальшої європейської інтеграції, модернізації системи державного управління, посилення інноваційного потенціалу, а також якісного покращення економічної, соціальної, безпекової сфер тощо. Зазначене сприяє досягненню єдиної мети, яка полягає в побудові України як сучасної цифрової держави, орієнтованої на потреби громадян і бізнесу. Наголошено, що жоден з окреслених напрямів державної політики не є формальним, оскільки вони фактично визначають стратегічний вектор подальшого розвитку української держави, формують нові стандарти якості державних послуг, стимулюють економічне зростання та створюють передумови для залучення інвестицій і розвитку людського капіталу. Зауважено, що цифрову трансформацію доцільно розглядати як комплексний напрям державної політики, що охоплює всі сфери суспільного життя та потребує узгоджених дій на рівні законодавства, державного управління, економіки, освіти, безпеки тощо. Саме завдяки послідовній реалізації цих напрямів Україна здатна посилити свою стійкість, підвищити конкурентоспроможність і забезпечити гідне майбутнє в цифрову епоху.

3. Встановлено, що принципи цифрової трансформації публічного адміністрування – це базові, фундаментальні ідеї, з огляду та в межах яких правом врегульовано суспільно-правові відносини, які виникають у процесі імплементації та забезпечення використання цифрових технологій і рішень у діяльності суб'єктів публічної влади під час виконання ними своїх повноважень. Крім того, саме відповідні принципи визначають напрями розвитку відповідного інституту, а отже, важливим і необхідним є їх законодавче закріплення. До переліку відповідних найважливіших засад зараховано: принцип інформаційної безпеки; принцип людиноцентризму; принцип захисту персональних даних; принцип законності та правомірності трансформації; принцип сертифікованості й допустимості цифрових технологій і рішень; принцип інклюзивності.

Доведено, що мета цифрової трансформації публічного адміністрування полягає в тому, щоб удосконалити процес функціонування суб'єктів сектору публічного адміністрування шляхом імплементації в їх діяльність цифрових технологій та інноваційних цифрових рішень, які підвищують оперативність, ефективність і результативність виконання публічних повноважень. Виокремлено такі завдання цифрової трансформації: удосконалення діяльності наявних інформаційних реєстрів і баз (банків) даних у діяльності органів державної та муніципальної влади; розвиток і забезпечення роботи загального інформаційного середовища у сфері функціонування органів публічного адміністрування, а також

створення та впровадження нових моделей їх співробітництва і співпраці, що ґрунтуються на використанні інформаційних технологій; переведення якомога більшої кількості адміністративних процедур і послуг в онлайн формат з метою мінімізації особистого контакту представників влади та громадськості; пошук нових технологічних рішень, які полегшують роботу органів державної влади й місцевого самоврядування та нівелюють надлишковий формалізм і бюрократію, скорочують час виконання базових робочих функцій; упровадження технологічних рішень у механізми внутрішнього контролю публічно-владних установ, що підвищує рівень законності, правомірності, прозорості їх діяльності загалом та кожної окремої посадової особи; створення нових механізмів контролю за роботою суб'єктів публічного управління з боку громадськості за допомогою використання новітніх інформаційних технологій, які дозволяють проводити моніторинг статистичних та інших даних щодо діяльності владних установ безперервно.

4. Констатовано, що на сьогодні система нормативно-правових актів, які регулюють питання впровадження цифрової трансформації в публічне адміністрування, представлена значною кількістю нормативно-правових актів різної юридичної сили, кожен з яких регулює певні аспекти здійснення цифрової трансформації, зокрема в галузі публічного адміністрування. Проте така розгалуженість як законодавчого, так і підзаконного нормативно-правового матеріалу суттєво ускладнює відповідні процеси, оскільки: по-перше, призводить до дублювання повноважень окремих органів державної влади, а також розподілу їх ролей у відповідних процесах; по-друге, ускладнює правозастосовну практику та правотворчу діяльність; по-третє, перешкоджає проведенню ефективної інформаційної політики, адже деякі аспекти процесу цифрової трансформації стають незрозумілими для звичайних громадян, що знижує рівень правової свідомості та правової культури; по-четверте, зазначене вище гальмує процеси цифрової трансформації. Доведено, що важливим подальшим кроком українського законодавця має бути уніфікація законодавства у сфері здійснення цифрової трансформації, зокрема за напрямом публічного адміністрування.

5. Адміністративно-правовим механізмом цифрової трансформації публічного адміністрування запропоновано вважати сукупність взаємопов'язаних, взаємодоповнюючих та водночас не залежних один від одного елементів, які в єдності спрямовані на забезпечення належного регулювання, організації, управління та реалізації процесів і процедур, пов'язаних із цифровізацією системи публічного управління. Аргументовано, що ключовими елементами цього механізму є: адміністративно-правові норми; адміністративні правовідносини; юридичні факти; суб'єкти реалізації заходів цифрової трансформації; реалізація норм права; адміністративні процедури.

6. Акцентовано увагу на тому, що Міністерство цифрової трансформації України є ключовим суб'єктом у сфері цифровізації, електронного урядування, розвитку цифрових послуг, кібербезпеки, електронних комунікацій і захисту персональних даних. Констатовано, що Мінцифри об'єднало в собі всі найбільш важливі повноваження, які дозволили йому централізувати державну політику у сфері цифрової трансформації, що дає змогу уникати дублювання функцій між органами державної влади різних рівнів, а також іншими державними й недержавними інституціями, що пришвидшує розроблення та ухвалення рішень, які є необхідними для досягнення кінцевої мети у відповідній сфері суспільного життя. Таким чином, Мінцифри стало рушійною силою запровадження низки інноваційних проєктів, які зробили державні послуги доступнішими та прозорішими для громадян. Водночас недоліками адміністративно-правового статусу цього міністерства є певна розмитість меж повноважень, зокрема в співпраці з іншими міністерствами, а також відсутність чітких механізмів впливу на сфери, які формально не підпадають під юрисдикцію Мінцифри.

7. Адміністративні інструменти цифрової трансформації публічного адміністрування схарактеризовано як комплекс засобів, за допомогою яких уповноважені суб'єкти здійснюють регулятивний вплив на відносини публічного адміністрування з метою максимально повного й ефективного впровадження цифрових технологій у механізм вказаного адміністрування задля зміцнення забезпечення його оптимізації, високого рівня якості, прозорості, дієвості та доступності. До переліку відповідних інструментів віднесено такі: нормативно-правовий акт; адміністративний акт; адміністративний договір; планування та фактичні дії. Наголошено, що якість зазначеної трансформації визначається не лише набором зазначених адміністративних інструментів, а й ефективністю та доцільністю їх поєднання і застосування відповідними суб'єктами публічної влади. Передумовою ефективності досліджуваних інструментів визнано їх реалізацію на засадах законності й науковості, з максимальним рівнем професіоналізму, відповідальності та сумлінності.

8. Зазначено, що правовий захист інформації у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра в публічному адмініструванні становить сукупність правових норм, інструментів, засобів і процедур, які спрямовані на забезпечення безпеки, цілісності, конфіденційності й доступності інформації, яка передається або зберігається за допомогою вказаних електронних засобів. Зауважено, що правовий захист є багатокомпонентним явищем, яке охоплює низку елементів, а саме: 1) наявність системи нормативно-правового регулювання суспільних відносин у досліджуваній сфері суспільного життя; 2) кібербезпека державних систем; 3) захист персональних даних; 4) ліцензування та контроль за використанням радіочастотного спектра; 5) визначення

механізмів юридичної відповідальності за порушення законодавства в цій сфері.

9.3 метою вдосконалення адміністративно-правового регулювання цифрової трансформації публічного адміністрування з урахуванням кращих міжнародних стандартів і практик запропоновано здійснити такі кроки:

- по-перше, сформулювати чіткі концептуальні засади цифрової трансформації публічного адміністрування. Ідеться про конкретизацію та офіційне оформлення ключових ідей, принципів і пріоритетів цифрової трансформації зазначеного адміністрування; визначення найбільш важливих завдань та очікуваних результатів трансформації;

- по-друге, забезпечити належне впровадження на національному рівні положень міжнародного законодавства, зокрема в частині забезпечення інформаційної безпеки, що є однією з передумов якісного публічного адміністрування;

- по-третє, врегулювати умови та межі застосування суб'єктами публічної влади штучного інтелекту. З одного боку, активне впровадження та використання інструментів ШІ надає широкі можливості для оптимізації й підвищення ефективності публічного адміністрування, а з іншого – легковажне та безконтрольне використання технології, яка вже хоча і досягла надзвичайного розвитку, проте все ще перебуває на етапі становлення, створює суттєві загрози як функціонального, так і безпекового характеру, адже надійність і стабільність програмного забезпечення, яке використовує ШІ, ще потребує більш ретельної перевірки;

- по-четверте, посилити взаємодію інститутів публічної влади з бізнес-середовищем для формування чіткого та всебічного врегулювання матеріально-правових і процедурних засад цифровізації надання послуг малому та середньому бізнесу;

- по-п'яте, створити умови та гарантії подолання можливих виявів цифрової нерівності, що виникатимуть під час впровадження заходів цифрової трансформації.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Близнюк С.В. Поняття та значення принципів цифрової трансформації публічного адміністрування. *Юридична наука*. 2020. №3. Том 2. С. 107-111.

2. Близнюк С.В. Адміністративно-правовий статус міністерства цифрової трансформації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 12. С. 551-554.

3. Близнюк С.В. Місце норм адміністративного права в системі нормативно-правових засад впровадження цифрової трансформації в публічне адміністрування. *Право і суспільство*. 2023. № 3. С. 575-579.

4. Близнюк С.В. До проблеми визначення поняття державної політики у сфері цифрової трансформації. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2024. № 7(67). С. 237-240.

5. Близнюк С.В. Поняття та елементи адміністративно-правового механізму цифрової трансформації публічного адміністрування. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2025. Випуск 1. С. 78-82.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Близнюк С. В. Норми адміністративного права, як важливий елемент адміністративно-правового механізму цифрової трансформації публічного адміністрування. *Виклики сучасності та наукові підходи до їх вирішення*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 12–13 серп. 2020 р.). Київ : Наук.-дослід. ін-т публіч. права, 2020. С. 32–34.

7. Близнюк С. В. До характеристики цифрової трансформації економіки, як важливого напрямку державної політики. *Науково-практичні засади розвитку юридичної науки на сучасному етапі державотворення*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 15–16 лют. 2023 р.). Київ : Наук.-дослід. ін-т публіч. права, 2023. С. 57–60.

8. Близнюк С. В. Електронне урядування як важливий напрямок державної політики у сфері цифрової трансформації. *Проблемні питання юридичної науки в контексті реформування правової системи України*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 19–20 жовт. 2022 р.). Київ : Наук.-дослід. ін-т публіч. права, 2022. С. 71–73.

АНОТАЦІЯ

Близнюк С. В. Адміністративно-правовий механізм цифрової трансформації публічного адміністрування. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». – Науково-дослідний інститут публічного права, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, Кропивницький, 2025.

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове розв’язання наукового завдання, яке полягає в тому, щоб розкрити сутність та особливості адміністративно-правового механізму цифрової трансформації публічного адміністрування, на основі чого надати науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення адміністративного законодавства в цій сфері.

Визначено поняття державної політики у сфері цифрової трансформації як об’єкт адміністративно-правового дослідження. Розкрито напрями впровадження державної політики у сфері цифрової трансформації. Встановлено мету, завдання та принципи цифрової

трансформації публічного адміністрування. Виділено нормативно-правові акти, які регулюють питання впровадження цифрової трансформації в публічне адміністрування. Удосконалено поняття та розкрито елементи адміністративно-правового механізму цифрової трансформації публічного адміністрування. Надано характеристику адміністративно-правовому статусу Міністерства цифрової трансформації. Окреслено адміністративні інструменти цифрової трансформації публічного адміністрування. Розкрито окремі питання правового захисту інформації у сферах електронних комунікацій і радіочастотного спектра в публічному адмініструванні. Опрацьовано основні напрями подальшого впровадження адміністративно-правового регулювання цифрової трансформації публічного адміністрування з урахуванням кращих міжнародних стандартів і практик.

Ключові слова: державна політика, цифрова трансформація, публічне адміністрування, мета, завдання, принципи, правове регулювання, адміністративно-правовий статус, Міністерство цифрової трансформації, адміністративно-правові інструменти, правовий захист, електронні комунікації, радіочастотний спектр, адміністративне законодавство.

SUMMARY

Blyznyuk S. V. Administrative and legal mechanism of digital transformation of public administration. – *Qualification scientific work in the form of a manuscript.*

Dissertation for the degree of Candidate of Law in the specialty 12.00.07 “Administrative law and process; financial law; information law”. – Scientific Research Institute of Public Law, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University. Kropyvnytskyi, 2025.

The dissertation presents a theoretical generalization and a new solution to the scientific problem, which is to reveal the essence and features of the administrative and legal mechanism of digital transformation of public administration, on the basis of which to provide scientifically substantiated proposals and recommendations aimed at improving administrative legislation in this area.

The concept of state policy in the field of digital transformation as an object of administrative and legal research is defined. The directions of implementation of state policy in the field of digital transformation are revealed. The goal, objectives and principles of the digital transformation of public administration are established. The regulatory and legal acts that regulate the implementation of digital transformation in public administration are highlighted. The concept is improved and the elements of the administrative and legal mechanism of the digital transformation of public administration are disclosed. The administrative and legal status of the Ministry of Digital Transformation is described. The administrative tools of the digital transformation of public administration are outlined. Certain issues of legal protection of information in the areas of electronic communications

and radio frequency spectrum in public administration are disclosed. The main directions of further implementation of administrative and legal regulation of the digital transformation of public administration are worked out, taking into account the best international standards and practices.

Keywords: state policy, digital transformation, public administration, goal, objectives, principles, legal regulation, administrative and legal status, Ministry of Digital Transformation, administrative and legal instruments, legal protection, electronic communications, radio frequency spectrum, improvement of administrative legislation.

**СВІДОЦТВО ПРО ВНЕСЕННЯ СУБ'ЄКТА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ ДО ДЕРЖАВНОГО
РЕЄСТРУ ВИДАВЦІВ, ВИГОТІВНИКІВ І РОЗПОВСЮДЖУВАЧІВ ВИДАВНИЧОЇ ПРОДУКЦІЇ**
Серія ДК № 1537 від 22.10.2003 р.

Підп. до друку 01.04.2025 р. Формат 60×90/16. Папір офсетн.
Друк різнограф. Ум. др. арк. 0,9. Тираж 100. Зам. № 10038.

*РЕДАКЦІЙНО–ВИДАВНИЧИЙ ВІДДІЛ
Центральноукраїнського державного
університету імені Володимира Винниченка
25006, Кропивницький, вул. Шевченка, 1.
Тел.: (0522) 24–59–84.
Fax.: (0522) 24–85–44.
E–Mail: mails@cuspu.edu.ua*

